

Partnerība ilgtspējīgas attīstības mērķu integrēšanai skolotāju izglītības studiju programmu saturā: Piecu gadu pieredzes izvērtējums



Ize Dalbiņa, Mg.Soc.Sc. UNESCO LNK

Inga Belousa, PhD Zaļā brīvība, LAPAS

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā"

1



UNESCO Latvijas Nacionālā komisija

LATVIJAS PLATFORMA ATTĪSTĪBAS SADARBĪBAI

Zaļā brīvība

LATVIJAS UNIVERSITĀTE PEDAGOGIJAS, PSIHOLÓGIJAS UN MĀKSLAS FAKULTĀTE

LU Profesionālā maģistra studiju programma «SKOLOTĀJS» LU PPMF SIN

2

Ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) – visas pasaules aktuālākā dienaskārtība

- Uzsvara maina izglītības statistikā: no «ārpus skolas» uz «bērni nemācās» un «nav atbilstošas prasmes»: 262 milj bērnu un pusaudžu ir ārpus skolas, taču 617 milj nav rakstīšanas, rēķināšanas pamatprasmi, lai gan daļa ir izglītības sistēmā.
- Bezmaksas 12 klašu obligātā izglītība pasaulē ir pieejama 20% jeb katrā piektajā valstī.
- Izglītība saistās ar veselīgu attieksmi pret sevi un savām izvēlēm. Piem., tiem, kas nav gājuši skolā, sešas reizes palielinās iespēja, ka sāks smēķēt.
- Lielā nozīme izglītības vidē: bērniem, kas skolā ir cietuši no vardarbības, iebiedēšanas divkārtšojas depresijas, vientulības sajūtas, bezmiegs u.c. riski.
- Lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītību visiem pasaulē, 2030. gadā būs nepieciešams izglītēt vēl 70 milj skolotāju.
- Tikai 7% valstu izglītība ilgtspējīgai attīstībai ir ietverta skolotāju izglītībā.

KĀPĒC SKOLOTĀJU IZGLĪTĪBĀ ŠĪ INFORMĀCIJA IR NOZĪMĪGA?

2015.g. 25. septembrī Valsts prezidents Raimonds Vējonis piedalījās ANO Ģenerālajā Asamblejā Nujorā un kopā ar ~ 200 pasaules valstu un valdību vadītājiem apņēma izaicinājumu 2030. Tajā nosaukti 17 IAM un 169 apakšmērķi, kas līdzenoju pašu valstis un palīdzot valstīm ar ierobežotām iespējām.

UN WEB TV The United Nations Live & OnDemand

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā"

3



SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

1 NOVĒRSTA NĀBARDZĪBA 2 NOVĒRSTS BĀDS 3 LABA VESELĪBA 4 KVALITĀTĪVA IZGLĪTĪBA 5 ĪZMĪNUMU LĪDZTIESĪBA 6 TĪRSŠANA UN PĀRSTĀVĪBAS IZVEIDĪŠANA

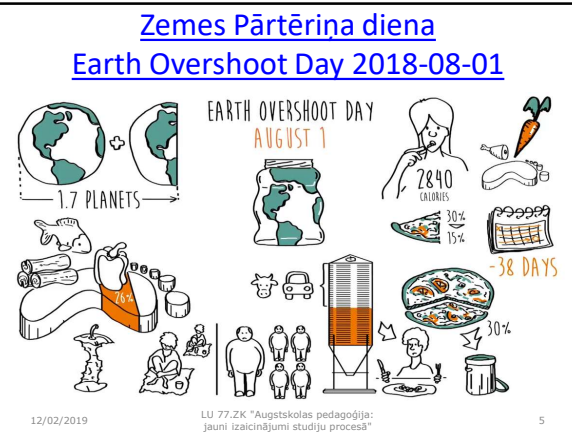
7 ATJAUNOJAMĀ ENERĢIJA 8 LABS DARBS UN ĪSTĒMĀS IZAUGSMES 9 INOVĀCIJAS UN INFRASTRUKTŪRA 10 MAZINĀTA NEVIENLĪDZĪBA 11 IZTĪRĪGĀKĀ PĒTĪBE UN INOVĀCIJA 12 ATBILDĪGS PATĒRĪNS

13 PLANĒTAS AIZSARDZĪBA 14 DZĪVĪBA UN ŪDENS 15 DZĪVĪBA UZ ZEMES 16 MIERS UN TAISNĪGUMS 17 SAUDARBĪGA ĪSTĒMĀS UN INOVĀCIJA

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā"

4

Zemes Pārtēriņa diena Earth Overshoot Day 2018-08-01



1.7 PLANĒTAS

EARTH OVERSHOOT DAY AUGUST 1

2840 GRĀDĪS

30% 15%


-38 DAYS

30%

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā"

5

Kāda ir izglītības loma katra IAM sasniegšanai? Ko izglītība dod, lai katrs mērķis būtu sasniegts? Kā vajadzētu IAM integrēt skolotāju izglītībā?



4 QUALITY EDUCATION

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā"

6

10 APRAŠĀFANI

- 4.1 Pamatizglītība un vidējā izglītība visiem
- 4.2 Agrīnā pirmsskolas izglītība un aprūpe visiem
- 4.3 Vienlīdzīga piekļuve profesionālajai un augstākajai izglītībai
- 4.4 Cieņpilnām darbam atbilstošas prasmes
- 4.5 Dzimumlīdzsvars un iekļaušana
- 4.6 Lasītprasme un rakstpratība visiem jauniešiem un pieaugušajiem
- 4.7 Izglītība ilgtspējīgai attīstībai un globālajai pilsonībai
- 4.a Droša un efektīva mācību vide
- 4.b Stipendijas attīstības valstu pārštājiem
- 4c Pedagoģu kvalifikācijas un globālās pieredzes paplašināšana

Ilgtspējīgas attīstības 4.mērķa nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību visiem

LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 12/02/2019 7

7

Ilgtspējīga attīstība un globālais pilsoniskums

FIGURE 13:
Only 17% of countries fully reflect human rights and fundamental freedom principles in in-service teacher education

Globālie dati par 83 valstu sniegto info par UNESCO 1974.g. ieteikumu īstenošanu: **miera un cilvēktiesību jautājumi:**

- 80% valstu – skolēnu mācību rezultātu vērtēšanā,
- gandrīz visās – mācību saturā,
- tikai 17% valstu – pedagoģu profesionālajā pilnveidē.

LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 12/02/2019 8

8

Ilgtspējīga attīstība un globālais pilsoniskums

Students who believe in equal rights for all ethnic groups also believe it is good for democracy

Dati par jauniešu attieksmi pret līdztiesību un kultūru daudzveidību cieši saistīti ar norisēm izglītības sistēmā.

8.klases jauniešu izpratne un attieksme par pilsoniskumu (IEA ICCS pētījums, 2016).

LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 12/02/2019 9

9

IAM un partnerības: krustpunkti

- IAM – komplicēti un universāli – to sasniegšanu veicina dažādu nozaru skatupunkti (stratēģiskās partnerības),
- IAM ietvertās vērtības un izaicinājumi veicina partnerību veidošanos (dabiskās partnerības),
- Partnerība kā viens no IAM – gan pats par sevi gan integrēts citos, tādējādi apliecinot partnerību nozīmi.

17 SADARBĪBA MĒRĶU ĪSTENOŠANAI

LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 12/02/2019 10

10

Partnerības IAM integrēšanai izglītībā

- Iekļaujošas** – piedalās nozīmīgākās iesaistītās puses: valdība, pilsoniskās sabiedrības institūcijas, skolotāji, privātais sektors, filantropi un fondi, akadēmiskā vide un pētnieki, jaunatne,
- Pielāgotas** – partnerības veidošanai ar katru iesaistīto pusi vajadzīgas atšķirīga stratēģija jeb pieeja (īpaši, publiskās-privātās partnerības),
- Mērktiecīgas** – atrasta vienošanās par kopīgiem mērķiem un to sasniegšanas līdzekļiem, veidiem, vēlamo rezultātu.

LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 12/02/2019 11

11

IAM izglītībā: pašreizējā situācija LV

Izaicinājumi:

- Virzība no nejaus atsevišķu skolotāju vai skolotāju grupu tālākizglītības uz **GI sistēmisku integrēšanu** skolotāju izglītībā

Vajadzības:

- Pastāvīga līdzdalība partnerībā un **GI labās prakses pieredzes integrēšana** skolotāju izglītībā

Priekšrocības:

- Pieredzes bagāts nevalstiskais sektors, īpaši LAPAS organizācijas,
- Aktīva UNESCO LNK loma,
- Partnerība starp valsts un nevalstisko sektoru, arī ĀM un IZM iesaistīšanās,
- EuropeAid DEAR u.c. globālās izglītības projekti LV.

LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 12/02/2019 12

12

GLOKALIZĀCIJA

sociāls process

kur

globālie problēmjaūtājumi tiek sasaistīti ar ikdienas dzīvi vietējā kopienā

un

ikdienas dzīves lēmumi un rīcība – ar globāliem problēmjaūtājumiem un globālo attīstību



12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 13

13

GLOKALIZĀCIJAS PROCESĀ TIEK VEICINĀTAS

PRASMES
vienlaikus domāt globāli un rīkoties lokāli ar ikdienas dzīvi saistītu lēmumu pieņemšana

IZPRATNE
kā globālie problēmjaūtājumi ir saistīti ar vietējas kopienas ikdienas dzīvi un kā vietējas kopienas ikdienas dzīves lēmumi ietekmē attīstību globāla mēroga

VĒLME LĪDZDARBOTIES
pilsoniskas saskaņotas vietējas un globālas sabiedrības veidošana



12/02/2019

14

GLOKALIZĀCIJAS METODOĻĶIJA



12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 15

15


GLOBĀLĀS IZGLĪTĪBAS PARTNERĪBAS 5 GADU PIEREDZES IZVĒRTĒJUMS: satura akcenti

- Izvērtēt laiku** – uzsvērt pašreizējās situācijas un kopradīt cerīgas nākotnes scenārijus.
- Izvērtēt mācību telpu** – virzīties uz mācīšanos vietējā kopienā, kur izglītības iestādes ir nozīmīgs pārmaiņu nesējs.
- Izvērtēt informācijas avotus (mācību grāmatas)** – izmantot personīgus artefaktus, metaforiskas vizualizācijas, attīstības un pārmaiņu stāstus kā informācijas un iedvesmu avotus.
- Izvērtēt mācīšanos** – uzsvērt induktīvu un subjektīvu redzējumu holistiska, visaptveroša skatījuma veidošanai:
 - Pieredžu sistematizēšana,
 - Prioritāšu izvēle,
 - Jaunu ietvaru veidošana.
- Izvērtēt studējošo** – izcelt katru klātesošo kā pilsoniski atbildīgu pārmaiņu virzītāju.

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 16

16

Izvērtējam laiku:



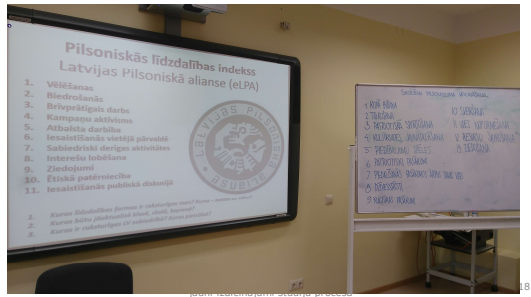
uzsveram pašreizējās situācijas un kopradām cerīgas nākotnes scenārijus

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 17

17

Izvērtējam mācību telpu:

virzāmies uz mācīšanos vietējā kopienā, kur izglītības iestādes ir nozīmīgs pārmaiņu nesējs



12/02/2019

18

Izvērtējam informācijas avotus (mācību grāmatas):

izmantojam personīgus artefaktus, metaforiskas vizualizācijas, attīstības un pārmaiņu stāstus kā informācijas un iedvesmu avotus

19

Izvērtējam mācīšanos (1):

uzsveram induktīvu un subjektīvu redzējumu holistiska, visaptveroša skatījuma veidošanai: **pieredžu sistematizēšana**

20

Izvērtējam mācīšanos (2):

uzsveram induktīvu un subjektīvu redzējumu holistiska, visaptveroša skatījuma veidošanai: **prioritāšu izvēle**

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 21

21

Izvērtējam mācīšanos (3):

uzsveram induktīvu un subjektīvu redzējumu holistiska, visaptveroša skatījuma veidošanai: **jaunu ietvaru veidošana**

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 22

22

IAM – ko var darīt skolotājs?

[Darāmo lietu saraksts planētai Pasaules lielākā mācību stunda](#)

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 23

23

Pasaules lielākā mācību stunda 2018: Līdzdalība

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā" 24

24



25

LAPAS LATVIJAS PLATFORMA IZGLĪTĪBAS SADAIRĪBĀ

LAPAS organizētie GI pasākumi

Eiropas Padomes Ziemeļu-Dienvidu centra (NSC) Baltijas reģiona globālās izglītības semināri 2014, 2018

Globālās izglītības nedēļa:

- Pārtikas drošība vietējā un globālā mērogā 2014
- Nodrošini līdzvērtību ikdienā 2015
- Ko sēsi, to pļausi! 2016
- Mana pasaule ir atkarīga no mums visiem 2017
- Pasaule mainās, kā ir ar mums? 2018

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagogija: jauni izaicinājumi studiju procesā"

26

Ilgtspējīgas attīstības mērķi: es, kopiena, valsts un pasaule

Ilgtspējīgas attīstības mērķi: es, kopiena, valsts un pasaule

INFORMATĪVS UN METODISKS MATERIĀLS

Materiāla autors:
Latvijas Platforma attīstības sadarbībā ar www.lapas.lv
Materiāla izstrādātājam: Latvijas Platforma attīstības sadarbībā ar www.lapas.lv
Materiāla pārskatījis: Latvijas Platforma attīstības sadarbībā ar www.lapas.lv
Materiāla izstrādātājam: Latvijas Platforma attīstības sadarbībā ar www.lapas.lv
Materiāla pārskatījis: Latvijas Platforma attīstības sadarbībā ar www.lapas.lv
Projektas:
Sākuma pasākums "Kā ir ar mums?"
projekta ieg. nr. I-08/19/2017

LAPAS

27

Latvijas ilgtspējīga attīstība: analīze par NVO iespējām līdzdarboties

Latvijas ilgtspējīga attīstība: analīze par nevalstisko organizāciju iespējām līdzdarboties

Populārdarbs Latvijas valdības ziņojumam par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu Latvijā

12/02/2019 LU 77.ZK jauni izāli

Latvijas Platforma attīstības sadarbībā ar 2018

28



29



30



31

Statistikas avoti, ko izmantojām:

- Globālais izglītības monitoringa ziņojums: Migrācija (2018/2019); Atbildība izglītībā (2017/2018): <https://en.unesco.org/gem-report/>
- UNESCO Statistikas institūts: Out-of-School Children and Youth (2019): <http://uis.unesco.org/en/topic/out-school-children-and-youth>
- UNESCO Statistikas institūts, Data to Nurture Learning, SDG 4 DATA DIGEST 2018: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/sdg4-data-digest-data-nurture-learning-2018-en.pdf>
- Behind the numbers: ending school violence and bullying (2019): <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366483>

12/02/2019 LU 77.ZK "Augstskolas pedagoģija: jauni izmaiņājumi studiju procesā" 32

32



33